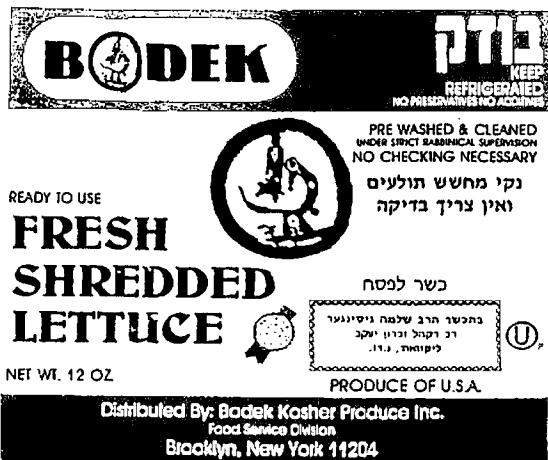

וועגן יי'בודק" גראינצ'יג

לכבוד די חשוב מאמעס שיחיו!

מיר, עטיליכע פרויען וועלכע זענען אנטוישט און דערשייטערט פון וואס מיר האבן אלין בייגוואווארונט, פילן פאר א פלייכט מיטצוטיילן אונזער איבערלעבעניש פאר אנדערע אפצוהאלטן פרעםדע פון געשטורייכלט ווערט.

מיר זענען נתחנן געוווארן איז די אלע בלעטערדייג גראינצ'יג, ווי קרויט, לעטעס, נוצט מען נישט אן בודק זיין זיינער שטאט און פֿאַרְזִיכְטִיג. אַנְדָּעֶרְעַ גְּרִינְצִיג ווי שְׁפִינְאַט (סְפִינְעַטְשׂ) בְּרָאַקְעַלִי, קָאַלִי פְּלָאוּעַר, א. א. וו. האט מען זיך בכלל נישט געטרויט צו נוּצֵן. טַיִיל קְרוּאַט אֹוֵיך נִשְׁתַּט, ווַיְיל מען קען עס כְּמַעַט נִשְׁתַּט קְלוּבָּן. אָוְן אַפְּלִוּ פָּאָר גְּעֻזּוֹנְטָהִיט האט מען עס נִשְׁתַּט גַּעֲנוֹצַט.

לעכטנס איז אויפגעקומען "בודק", וועלכע הייסט רײַן פון ווערטים. עס איז איבעריג צו זאגן די פֿרִיַּיד וואס האט אַהֲרָמָגָנוּמָעָן אָוְן מִיט אָונְזָעָרָעָן קְרוּבִּים אָוְן שְׁכַנִּים, אָז יַעֲצַט ווּעַט מען קענען עסן אלע מִינִים גְּעֻזּוֹנְטָהִיט גְּרִינְצִיג אָן שְׁוּם חַשְׁשָׁ פון ווערטים.

הונדערטער משפחות וואס מיינט טויזענטער נפשות וועלכע האבן זיך אַפְּגָעָהָאלְטָן שווין פון דורות פון די אלע גְּרִינְסָן, זענען אויפֿגְּעָרָאַכְּטָן גַּעֲוָוָארָן. מען האט זיך גַּעֲנוּמָעָן דערצְטוּ פון די פֿרּוֹמְסְטָע שְׁטִיבָּעָר בֵּין צָוָם פְּשָׁוֹטָן בָּעֵל הַבַּיִת, אָוְן צְוִוִּישָׁן זַיִן זענען מיר אֹוֵיך גַּעֲוָוָן.

mir אלע זענען געוווען זיכער איז דאס איז אַ סִיסְטָעָם פון דּוֹרְכְּקוּן מִיט פֿאַרְגְּעַשְׁרִיטָעָן שְׁפָאַקְטִּיוֹן בְּלָעַטְלָן נָאָך בְּלָעַטְלָן. נָאָך בְּעַסְעָר ווי מען קען אלין. דער נָאָמָעָן בְּודָק מִיטָן בַּילְד פּוֹנָעָם פֿאַרְגְּעַסְעָר-גָּלָאָז האט אֹוֵיך יַעֲדָן אַיבְּרָגְעַלָּאָזֶט דָעַם אַיְינְדְּרוֹק.

צָו אָונְזָעָר באַדוּעָרָן האָבָן מיר גַּעַהָאָט אָמִיאָסְן בִּיטָעָרָן דּוֹרְכְּפָאָל. מיר האָבָן גַּעַפְוּנָעָן ווערטים מִיט אַנְדָּעָרָעָר שְׁרָצִים אָוְן בְּרִיחָה קְרִיכָן אֹוֵיך די בְּלָעַטְעָר פון קְרוּאַט אָוְן לעטעס, אָוְן אֹוֵיך די סְפִינְאַטְשׂ אָוְן בְּרָאַקְעַלִי א.א.ו.

mir קענען מִיט ווערטער נִשְׁת שְׁילְדָעָרָן אָונְזָעָר אַנְטְּוִישָׁוָנָג (דִּיסָּאָפָּאִינְטָמָעָן"ט) ווען מִיד האָבָן זיך דּוּרְרוֹאָסְט אָז צְבוּסְלָעָך קְוּמָעָן אַרְוִיסָּאָלָץ מַעַר אָוְן מַעַר מַעַט דִּי צְעַלְבָּע אַיבְּרָצְיִיגָּנָג ווי אָוְן, בְּרַעֲגַעְנִידָג צָוָם אַוְיסְפִּיר אָז דָאָס אָיז נִשְׁתַּט קִין צְוָפָאָל, נָאָר אַרְמָאָלָע זָאָך.

נאך פארשידענע חקיירות ודרישות דערויסן מיר זיך איז מען הייבט נישט אן בודק זיין. עס איז בלוייז א סיסטעם פון שועונקען און שפריצן וואסער. קוקט גוט אויף דעם סימבאל פון "בודק" דא אוויבן, ווועט איר זען ווי איזו עס לייענט זיך אויף דער ענגלישער שפראך, איז עס איז בלוייז געוואשן און גערײַנִיקט געוואוָן און גארניישט מעדר. ביטע באטראקט עס פארזיכטיג.

מייט אויגן פול מיט טרעָן און טיפּן הארץ זוֹיְטָג גִּיסְן מֵיר אָוִיס אָוְנוּזָר פֿאָרְבִּיטֿעָרְוָנְג אָוִיפּ דֻּעָם שְׁטִיקְלְ פֿאָפּּר.

מיר, מאמעס פון אידישע נפשות, דאס מיליטער פון רבש"ע, וועלכע פילן די גרויסע אחריות פון מטמטט זיין, פארשטיינֶן דאס הארץ פון קליענע נשמה'לעך. מיר ארבעטען און הארעוען ביטער שווערד צו געבן און פיטערן נאר 100 פראצענט כשר. פאר קיין שום געלט וואלטן מיר נישט געגעבן אומגעקילבעגען גרינֶן אונזערע טיעערע קינדער. ווי איזו האט מען אונז איזו מיאס אָפְּגָעָנָאָרט אָוִיך אָנְדָּעָרָע טוֹיזָנְטָעָר נְפּוּשָׁוֹת זיך מטמטט צו זיין מייט ווערים און אָנְדָּעָרָע שְׁרָצִים, וועלכע זענען פֿאָרְבִּונְדְּן מִיטֿ מְעָרְעָרָע לְאוֹן.

אייר קענט זיך נישט פֿאָרְשְׁטָעָלְן מִיטֿ וּוּפְּלִ מְסִירָהִתֿ-נְפּוּשָׁהִ דָּאָס אִיז אָנְגָּעָקְוּמָעָן אָלָע יָאָרָן אַין דָּעָר צִיְּטָ וּוּאָס די נוֹטְרִישְׁעָנִיסְטּ פֿרָאָפְּגָאנְדִּירְן די גְּעוּוֹאָלְדִּיגּ מְעָלָה פָּוּן גְּרִינְעָ בעטער, אַז גְּעוֹזָנְטָעָרָס אִיז נִשְׁטָא, מִיטֿ די וּוֹיטָאָמִינָעָן אָוּן מִינְעוּרָאָלָן מִיטֿ וּוּאָס זַיְּ זְעָנָעָן בָּאָרִיכְיכָּרָט. פֿוֹנְדָּעָסְטוּוֹגָן האָבָּן מֵיר זיך נִשְׁטָ גְּעַטְרִוִּיטּ אָנְצָוְרִירְן, גְּעַדְעָנְקָעְנְדִּיגּ גּוֹטּ וּוּאָס די חַזְ"ל זָאגְן אַז עָס פֿאָרְשְׁטָאָפּּטּ דָּאָס אִידְישּׁ האָרָץ אָוּיךְ פֿלְאָנְצְטָ אִין בִּיעָזְמָהּ מִיטֿ אָכְזָרוּתּ אָוּן כָּחָהָטָמָהּ סִיְּ אִין מָוחּ, לְעַבְנָדִיגּ מִיטֿ בְּטָחוֹן, אַז בְּצָוֹתּ זַה וּוּעָטּ הַשִּׁיְּתָהּ הַעֲלָפָן אָוּן די קִינְדָּעָרָע וּוּלְעָן אָוּפְּפּוֹאָקָסְן עַרְלִיכָּעָ אִידְעָן.

און דא פֿוֹלוֹצְלוֹנָג אַזְיָּי בִּיטָּעָר אָרִיכְצָוֹפָאָלָן דָּוָרָךְ הַוְּיָּלָעָ פֿרָאָפְּגָאנְדָּעָ. וּוּפְּלִיל טְרָעָן, האָרְצְוּיְּטָאָג, שְׁלָאָפְּלָאָזָעָ נְעַכְתָּ אָוּן צְעַבְּרָאָכְנִיקִיטּ דָּאָס האָטּ אָפְּגָעָקָאָסְטּ אָוּן די אָלָעָ מאָמָעָס מִיטֿ וּוּעָמָעָן מֵיר האָבָּן גְּעַרְעָדָטּ, אִיז שְׁוֹעָרָ אָפְּצָוְמָאָלָן. אָפְּשָׁר אִיז דָּאָס אָן עָוָנָשּׁ מִן הַשְּׁמִים פֿאָרָלָאָזָן זיך אויף רַעֲקָלָאָמָעָן אָוּן פֿרָאָפְּגָאנְדָּעָ אָן חַקִּירָותּ וּדְרִישָׁותּ בַּיִּ אָזְעָלָכָעָ עַרְנְסְטָעָ עֲנִינִים.

לוּוִיט די אָנוּוֹיְזָוָגָעָן פָּוּן דְּבָנִים שְׁלִיטָאָ פָּאָר וּוּעָמָעָן מֵיר האָבָּן גְּעוּוֹזָן די וּוּרָםּ, זְעָנָעָן מֵיר בָּאָיוּפְּטָרָאָגָטּ גְּעוּוֹאָרָן דָּאָס מְפָרָסָם צו זַיְּן, אָוּן זָאָלָן אָלָעָ וּוּלְכָעָ האָבָּן מְדָקָדָק גְּעוּוֹעָן אָלָעָ יָאָרָן זיך זוֹיְטָגּ אָוּיךְ אָפְּהָאָלָטָן אָוּן נִשְׁטָ נְכָלָ וּוּרָםּ.

mir בעטן יעדען וּוּאָס באָקוּמוּט דֻּעָם בְּרִיוּוֹ זָאָל עָס מְפָרָסָם זַיְּן צְוִישָׁן זַיְּנָעָ נְאָעָנָטָעָ אָוּן באָקָאנָטָעָ. דָּוְרָכְדָּעָם וּוּעָטָ מעַן מְצַלְלָ זַיְּן אִידְישּׁ קִינְדָּעָרָעָ פָּוּן מְכָשָׁלָותּ, אָוּן מְקַבֵּל זַיְּן די תּוֹרָה מִיטֿ רַיְנָעָ הַעֲרָצָעָר אָוּן נְשָׁמוֹתּ.

די פֿאָלָגָעָנָדָעָ רְבָנִים האָבָּן שְׁוִין גְּעָזָעָן דֻּעָם פֿרָאָבָלָעָטּ פָּוּן די וּוּרָםּ, אָוּן זַיְּ רָאָטָן נִשְׁטָ צַוְּעָן: הַגָּהָ"צּ מְאָוְגָוָאָרָ, הַגָּהָ"צּ מְאָדוֹוָאָרָ, הַגָּהָ"צּ מְקָאָשָׁוּ.

אוּיךְ אִין קוֹנְטָרָס אוּיךְ פְּסָח תְּשִׁנְׁהָה פָּוּן הַרְבָּה בְּלָוְמָעְנְקָרָאָנָץ שְׁלִיטָאָ שְׁרִיבָּטָ עָרָ, אַז "בודק" אִיז נִשְׁטָ רַיְנָן פָּוּן וּוּרָםּ.

